

TAG UG/UWCH – **NEWYDD**

2305N10-1

MATHEMATEG BELLACH – UG uned 1
MATHEMATEG BUR BELLACH A

DYDD LLUN, 14 MAI 2018 – PRYNHAWN

1 awr 30 munud

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfryn ateb 16 tudalen CBAC (pinc);
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** sy'n cael ei ddefnyddio.

Os nad yw'r lefel o fanwl gywirdeb yn cael ei nodi yn y cwestiwn, dylech chi dalgrynnu atebion yn briodol.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

Nodyn atgoffa: Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** sy'n cael ei ddefnyddio.

1. Mae'r matricesau **A** a **B** fel bod $\mathbf{A} = \begin{bmatrix} 4 & 2 \\ -1 & -3 \end{bmatrix}$ a $\mathbf{B} = \begin{bmatrix} 4 & 2 \\ 2 & 1 \end{bmatrix}$.

(a) Esboniwch pam nad oes gwrthdro gan **B**. [1]

(b) (i) Darganfyddwch wrthdro **A**. [3]

(ii) Trwy hyn, darganfyddwch y matrices **X**, lle mae $\mathbf{AX} = \begin{bmatrix} -4 \\ 1 \end{bmatrix}$. [2]

2. Profwch, drwy anwythiad mathemategol, fod $\sum_{r=1}^n r(r+3) = \frac{1}{3}n(n+1)(n+5)$ ar gyfer pob cyfanrif positif n . [6]

3. Mae gan hafaliad ciwbig y gwreiddiau α, β, γ fel bod

$$\alpha + \beta + \gamma = -9, \quad \alpha\beta + \beta\gamma + \gamma\alpha = 20, \quad \alpha\beta\gamma = 0.$$

(a) Darganfyddwch werthoedd α, β , ac γ . [4]

(b) Darganfyddwch yr hafaliad ciwbig sydd â'r gwreiddiau $3\alpha, 3\beta, 3\gamma$. Rhowch eich ateb yn y ffurf $ax^3 + bx^2 + cx + d = 0$, lle mae a, b, c, d yn gysonion i'w darganfod. [4]

4. Mae rhif cymhlyg wedi'i ddiffinio gan $z = -3 + 4i$.

(a) (i) Mynegwch z yn y ffurf $r(\cos\theta + i\sin\theta)$, lle mae $-\pi \leq \theta \leq \pi$.

(ii) Mynegwch $\bar{z}$, cyfiau (*conjugate*) cymhlyg z , yn y ffurf $r(\cos\theta + i\sin\theta)$. [4]

Mae rhif cymhlyg arall wedi'i ddiffinio fel $w = \sqrt{5}(\cos 2.68 + i\sin 2.68)$.

(b) Mynegwch zw yn y ffurf $r(\cos\theta + i\sin\theta)$. [3]

5. (a) Dangoswch fod $\frac{2}{n-1} - \frac{2}{n+1}$ yn gallu cael ei fynegi fel $\frac{4}{(n^2-1)}$. [1]

(b) Trwy hyn, darganfyddwch fynegiad ar gyfer $\sum_{r=2}^n \frac{4}{(r^2-1)}$ yn y ffurf $\frac{(an+b)(n+c)}{n(n+1)}$, lle mae a, b, c yn gyfanrifau y mae eu gwerthoedd i'w darganfod. [6]

(c) Esboniwch pam nad yw'n bosibl cyfrifo $\sum_{r=1}^{100} \frac{4}{(r^2-1)}$. [1]

6. (a) Dangoswch fod $1 - 2i$ yn wreiddyn yr hafaliad ciwbig $x^3 + 5x^2 - 9x + 35 = 0$. [3]

(b) Darganfyddwch ddau wreiddyn arall yr hafaliad. [4]

7. Mae'r rhif cymhlyg z wedi'i gynrychioli gan y pwynt $P(x, y)$ yn y diagram Argand ac mae

$$|z - 4 - i| = |z + 2|.$$

(a) Darganfyddwch hafaliad locws P . [4]

(b) Rhowch ddehongliad geometrig o locws P . [1]

8. Mae'r trawsffurfiad T o'r plân gywerth â thrawsfudiad lle mae'r pwynt (x, y) yn cael ei drawsffurfio i'r pwynt $(x - 1, y + 1)$, wedi'i ddilyn gan adlewyrchiad yn y llinell $y = x$.

(a) Darganfyddwch y matrices 3×3 sy'n cynrychioli T . [4]

(b) Darganfyddwch hafaliad llinell pwyntiau sefydlog (*fixed*) T . [2]

(c) Darganfyddwch T^2 a thrwy hyn ysgrifennwch T^{-1} . [3]

9. Mae'r llinell L_1 yn mynd trwy'r pwyntiau $A(1, 2, -3)$ a $B(-2, 1, 0)$.

(a) (i) Dangoswch ei bod yn bosibl ysgrifennu hafaliad factor L_1 fel

$$\mathbf{r} = (1 - 3\lambda)\mathbf{i} + (2 - \lambda)\mathbf{j} + (-3 + 3\lambda)\mathbf{k}.$$

(ii) Ysgrifennwch hafaliad L_1 yn y ffurf Cartesaidd. [4]

Mae hafaliad factor y llinell L_2 wedi'i roi gan $\mathbf{r} = 2\mathbf{i} - 4\mathbf{j} + \mu(4\mathbf{j} + 7\mathbf{k})$.

(b) Dangoswch nad yw L_1 ac L_2 yn croestorri. [5]

(c) Darganfyddwch factor i gyfeiriad y perpendicwlar cyffredin i L_1 ac L_2 . [5]

DIWEDD Y PAPUR